ל) [פי' ע"ו תמלא בב"י א"ח ריש סי' חקנ], ב) [גי'

הטור א"ח סי' מחז רבאז.

בסיול ט לו טי מקו לפטן, (במקום גורת מלכות בס"ח: שמד, וכן להלן],

ד) מענים כו:. כ) ומוספ׳

בחודש הרביעין, ז) הרא"ש

גרם רב הונא ורב חיננא.

ת) [בס"ח: יון הרשעה שמד], ע) בס"ח: יש שמד,

י) וספ"ון, ל) וואמחנו י דו.

בתענית כח:].

לסוטה ספ"ו],

מענים הל' ב ג ודו סמג משניתו אל כיג (ז) שמה עשין דרבנן ג טור א״ח סימן תקמט [וסי׳ תקפ]:

רבינו חננאל

ופריק רב פפא הכי קאמר, בזמן שיש שלום, כלומר כל זמן שבית . ולשמחה. יש שמד צום, אין שמד ואין שלום, מתענין. וכיון שאם רצו שלא להתענות בהן אין . חובה עליהן, לפיכך אין שלוחיז יוצאיז בהז. אי . הכי ומפני מה יוצאין באב יפרקינן משום שהוכפלו בו צרות. מפני שחרב בו הבית בראשונה ובשנייה, ונלכדה בית תיר, ונחרשה העיר. קבלו עליהז ט׳ באב צום לעולם בגלות, ואע"פ שאין שם שמד בזמן הזה לפיכך יוצאין באב. תניא אמר ר' שמעון בן יוחי ד' דברים היה ר . עקיבא דורש ואילו הז. א׳ נקיבא יות שוא יו וון. א ותרא שרה את בן הגר המצרית וגו'. ב' הצאן ובקר ישחט להם וגו'. ג' . אדמת ישראל וגו׳. ד׳ כה אמר ה' צום הרביעי וגו'. אמר זו בוט זורביעי זגר. ואלו ד' דברים מפורשין בסיפרי דבי רב ובתוספתא (ו)במסכת סוטה. ואמר ר׳ עקיבא דורש ואף אני דורש כמותו, ולא חילפתי על דבריו אלא בצום העשירי בלבד, שהוא יאני אומר צום העשירי העיר ונשרף הבית. ונראין דבריי מדבריו, שהוא אומר בתמוז הובקעה . העיר. ובאב נלכדה העיר. . אחיקם, ובטבת סמך מלך . הדברים נמצאו כי אחרי שנלכדה העיר מזכיר ונשרף הבית. על הסדר לסדר החדשים. חמישי, ותשרי וטבת עשירי. הפורעניות הסמיכה מן השריפה. ואני מונה לסדר חדשים בחדש הרביעי הובקעה העיר, ובחמישי גדליה בן אחיקם ובעשירי גדליה בן באת שמועת הפורעניות ום שמועה כיום שריפה. איתמר רב ור' חנינא אמרו בטלה מגלת תענית. פיר' כל הכתוב במגילת תענית. די לא לאיתענאה טובים שאסור להתענות בהז. בטלה, וכל הרוצה

חמשה דברים כדתנן בפרק בתרא דתענית (דף כו.) אבל חורבן בית המקדש תקיפא טובא ועוד לא דמי לט' באב

> ס היינו דראשונה אדל דשניה הודהנוה בי"ז ומשום הכי עבדינן בי"ז תענית והך ברייתא מתנינן בירושלמי וגרסי׳ בה י"ז בתמוז ואע"ג דכתיב בקרא בתשעה לחדש קלקול חשבונות היו שם ופליג אש"ם דידן ורולה לומר דמתוך טרדתם טעו בחשבונם ולא רלה הפסוק לשנות מכמו שהיו סכורים: זה תשעה באב שבו נשרף. בפרק בתרא דתענית (דף כט.) רמי קראי אהדדי דבסוף מלכים כתיב דנשרף בשבעה ובספר ירמיה כתיב בעשור לחדש וישרוף וגו׳ ומשני דבז' לחדש נכנסו חויבים להיכל ואכלו ושתו בו נשביעין שמיני ותשיעי עד שפנה היום לעתותי ערב הליתו בו האש ונשרף עד שקיעת בחמה בעשור:

> וירד רבי אליעזר ורחץ. ממתני׳ דעל כסליו מפני חנוכה לא הוה ליה לאקשויי דלעולם לא חשיב יו"ט ואפילו הכי מדליקין נרות זכר לנס: ותיפוה

רביעי לחדשים צום החמישי זה תשעה באב שבו נשרף בית אלהינו ואמאי קרי ליה חמישי חמישי לחדשים צום השביעי זה ג' בתשרי שבו נהרג גדליה בן אחיקם ומי הרגו ישמעאל בן נתניה הרגו ללמדך ששקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלהינו ואמאי קרי ליה שביעי שביעי לחדשים צום העשירי זה עשרה במבת שבו סמך מלך בבל על ירושלים שנאמר יויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר בן אדם כתב לך את שם היום את עצם היום הְזה סמך מלך בבל אל ירושלם ואמאי קרי ליה עשירי עשירי לחדשים והלא היה ראוי זה לכתוב ראשון ולמה נכתב כאן כדי להסדיר חדשים כתיקנן ואני איני אומר כן אלא צום העשירי זה חמשה במבת שבו באת שמועה לגולה שהוכתה העיר שנאמר יויהי בשתי עשרה שנה בעשירי בחמשה לחדש לגלותנו בא אלי הפלים מירושלם לאמר הוכתה העיר ועשו יום שמועה כיום שריפה ונראין דברי מדבריו שאני אומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון והוא אומר על ראשון אחרון ועל אחרון ראשון יאלא שהוא מונה לסדר חדשים ואני מונה לסדר פורעניות איתמר "רב ורבי חנינא אמרי במלה מגילת תענית רבי יוחנן וריב"ל אמרי לא במלה מגילת תענית רב ורבי חנינא אמרי במלה מגילת תענית הכי קאמר בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה אין שלום צום והגך נמי כי הני רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי אמרי לא במלה מגילת תענית הני הוא דתלינהו רחמנא בבנין בהמ"ק אבל הגך כדקיימי קיימי מתיב רב כהגא מעשה וגזרו תענית בחגוכה בלוד וירד ר"א ורחץ ורבי יהושע וסיפר ואמרו להם צאו והתענו על מה שהתעניתם א"ר יוסף שאני חנוכה דאיכא מצוה א"ל אביי ותיבטיל איהי ותיבטל מצותה אלא אמר רב יוסף שאני חנוכה דמיפרסם ניסא מותיב רב אחא בר הונא בתלתא בתשרי בטילת אדכרתא מן שטרייא שגזרה מלכות יון גזרה שלא להזכיר שם שמים על פיהם וכשגברה מלכות חשמונאי ונצחום התקינו שיהו מזכירין שם שמים אפילו בשמרות וכך היו כותבים בשנת כך וכך ליוחנן כהן גדול לאל עליון וכששמעו חכמים בדבר אמרו למחר זה פורע את חובו ונמצא שמר מומל באשפה ובימלום ואותו היום עשאוהו יו"ם ואי סלקא דעתך בטלה מגילת תענית קמייתא בטול אחרנייתא מוסיפין הכא במאי עסקינן בזמן שבית המקדש קיים ותיפוק

דאמר ר"ש חמידא בר ביזנא אמר ר"ש חמידא מאי דכתיב יכה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה סקרי להו צום וקרי להו ששון ושמחה של אבזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה איז שלום צום אמר ירב פפא הכי קאמר בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה יש גזרת המלכותי צום אין גזרת המלכות ואין שלום רצו מתענין רצו אין מתענין אי הכי מ"ב נמי אמר רב פפא שאני מ' באב הואיל והוכפלו בו צרות דאמר מר סיבמ' באב חרב הבית בראשונה ובשניה ונלכדה ביתר ונחרשה העיר תניא יאמר ר"ש ארבעה דברים היה ר"ע דורש פואני אין דורש כמותו יצום הרביעי זה מ' בתמוז שבו הובקעה העיר שנאמר (ברביעי) בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא היה לחם לעם הארץ ותבקע העיר ואמאי קרי ליה רביעי

ביון, בסרון, יכר הדברה להתענות בהן מתענה. וראה אלו שלוש תעניות י״ו בתמוז וג׳ בתשרי וי׳ בטבת, בזמן שיש שלום הם כימים טובים ואסור להתענות בהן, כדכתיב יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה וגר׳, אין שלום צום. ושאר הימים הכתובים במגילת תענית, בזמן הבית היו ימים טובים ואסורים בתענית, עכשיו בטלה. ור׳ יוחנן ור׳ יהושע בן לוי אמרו לא בטלה, הני

הוציל והובפלו בו הצרות. ביום שבעה עשר בתמוז נמי אירע באמר כל המא כר ביונא כו'. דכולהו ימי חענית נינהו בזמן הזה שאין בהמ״ק קיים ומתניתין בזמן הזה קא מיירי מדקתני וכשהמקדש קיים כו׳: שיש שלום. שחין יד העובדי כוכבים תקיפה על ישרחל: יהיו לששון ולשמחה. דלכה אחת הוכפלה בו: זה תשעה בתמוז שבו הובקעה העיר. ליאקר בהקפד ובתענית: יש גורם המלכום" צום. חובה להתענות בהן: רלו חין מתענין. וכיון דרשות

הוא לא מטרחינו שלוחים עלייהו:

ארבעה דברים הללו כו'. וזו אחת

מהן והג׳ שנויין בתוספתא דסוטהי

ובסיפרים בן אדם יושבי החרבות

וגוים הצחן והבקר ישחט וגוים ותרח

שהרי תחילה סמך ואח"כ הובחעה

נמלא י"ו בתמוז שהוא ראשון במקרא

אחרון לסמיכת בבל שהוא מאוחר

במקרא: אלא שהוא מונה לסדר

חדשים. ואמר שלא הקפיד המקרא

אלא על סדר החדשים לכך מנה

תמוז קודם לטבת ואני מונה אף

לסדר פורענות: בעלה מגילת

מענית. ימים טובים שקבעו חכמים

ע"י נסים שאירעו בהם ואסרום

בתענית ויש מהן אף בהספד וכתבום

במגילה אחת אלין יומיא דלא להתענאה בהו כו' עכשיו שחרב

הבית בטלו ומותרין בהספד ובתענית:

אין שלום לום. ואע"ג דבומן הבית

קרינהו מועדים טובים: והנד נמי.

דמגילת תענית כי הני משוינן להו כי

היכי דהני בטלי הני נמי בטלי:

דמלינהו בבנין. דע"י החורבן הוקבעו

לצום ועל ידי הבנין הוקבעו ליום

טוב שכשנבנה בית שני שלחו בני

הגולה האבכה בחדש החמישי הנזר

כאשר עשיתי זה כמה שנים מיום

החורבן כמו שנאמר שם (זכריה ז)

שהשיבם הקב"ה כי נמתם וספוד

בחמישי ובשביעי וזה שבעים שנה

וגו' ומכאן ואילך יהיו לששון ולשמחה

ולמועדים טובים: וירד ר' אליעור

כו'. ורבי אליעזר ורבי יהושע אחר

חורבן הבית הוו דבימי רבן יוחנן בן

זכאי רבם חרב הבית: התענו.

כלומר עשו תשובה: דמפרסס

ניסא. כבר הוא גלוי לכל ישראל

ע"י שנהגו בו המלות והחזיהו בו

כשל תורה ולא נכון לבטלו: בחלחא

בחשרי כו'. כך כתוב במגילה לשון

ארמי בטילת אדכרתא ביטלו אזכרת

שם שמים מן השטרות ובקושי יכלו

לבטל שכבר נהגו העם וכששמעו

חכמי' ובטלום הוכשר הדבר בעיניהם

ונחשב להם לנס ועשאוהו י"ט:

יאן, כי ווכבא (גן, מי) ובמדבר יאן, כי וורבא מחרץ שם שרה את בן הגר המלרית וגו' ובראשים כאן: סמך מלך בבל. התחיל לצור עליה: שמועה לגולה. לגלות יכניה שגלו תורה אור השלם לבבל אחת עשרה שנה לפני החורבן: שאני אומר על ראשון. שבסדר ו. כּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם מקרא: ראשון. לפורענות. בתחלה צום הָוְּ בִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶהְ לְבֵית הובקעה העיר ואח"כ נשרף הבית בתשעה באב ובתשרי שלאחריו נהרג יהודה לששוו ולשמחה גדליה ובטבת שלאחריו באתה ְוַהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ: יַהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ: השמועה: והוא אומר על ראשון. שבפסוק אחרון לפורענות: ועל אחרון. שבמקרא ראשון לפורענות

זכריה ח יט זכריה זוייט 2. בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיָּחֲזַק הָרְעָב בָּעִיר וְלֹא הָיָה לֶחֶם לְעַם הָאָרֶץ:

3. וַיְהִי דְבֵר יִיִ אַלִי בַּשַׁנָה הַּתְשִׁיעִית בַּחֹדֶש הָעֲשִׂירִי בֶּעְשׁוֹר לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בֶּעְשׁוֹר לַחֹדֶשׁ יחזקאל כד א לאמר: ַוְיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּעשִׁרִי בַּחֲמִשָּׁה לַחַרָשׁ לְגַלוּתֵנוּ בַּא אַלֵי יַרווֶ שׁ יְצֶּלוּיְנֵבוּ בָּא זֵּנְיִּ הַפְּלִיט מִירוּשָׁלֵם לֵאמֹר הֻבְּתָה הָעִיר:

יחזקאל לג כא

גליון הש"ם נמ' ואני אין דורש כמותו. עיין נספר נרכי יוסף יו״ד סי׳ רמב סעיף

מוסף רש"י

ביתר. עיר גדולה והיו ישראל דרין בה, במסכת גיטין פרק הניוקין (נו.) אשקא דריספק חרב ביתר

רבינו חננאל (המשך) שלש צומות הוא דתלינהו רחמנא בבנין הבית, אבל הני כדקיימי באיסור, הכי . כהנא על מאן דאמר בטלה מגילת תענית. מעשה מגילון הננית, כולשה וגזרו תענית בחנוכה בלוד, ואמר להן ר' יהושע צאו והתענו על מה שעיניתם. שני חנוכה דאיכא מצות הדלקת נר, ונדחה, אלא ,ווי, דמפרסם דחנוכה. ואותבון מיהא, בתלתא בתשרי בטילת אדכרכתא מן שטריא כול'. פיר', היו כותבין בשטרות בשנת כך וכך ליוחנן כהן גדול שהוא כהן ליי׳ עליון ואמרו חכמים למחר פורע קרוע מושלך באשפה ושם . עליוז כתוב בו. וגזרו שלא להזכיר שם שמים בשטר כלל ובטלוהו, ואותו היום שגורו כך ג' בתשרי היה ועשאהו וקבעותו כמו יום טום שאטרו בתענית. ואי ס"ד בטלה מגילת תענית וכל הרוצה להתענות מתענה, הראשונות בטלו אחרונות מחדשין. ופרקינן זה

שקבעוהו לשלשה בתשרי יום טוב בזמן שהיה הבית קיים, וכי אמרינן אנן דבטלה מגילת תענית אחר חרבן הבית.

. ל) נראה דל"ל עברתם על דברי חכמים.